

Research Paper

Investigating the Role of Social capital in Political and Social Development of Iran after Islamic Revolution

Mehdi Moradi¹, Masoud Jafarinezhad^{*2}, Ahmad Azin³, Alireza Golshani⁴, Ali Baqayi Sarabi⁵

1. Ph.D. student Political science group, Shahreza branch, Islamic Azad University, Shahreza, Iran.

2. Assistant professor of Political science group, Shahreza branch, Islamic Azad University, Shahreza, Iran.

3. Assistant professor Political science and international affairs group, Isfahan branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

4. Associate professor Political science group, Shahreza branch, Islamic Azad University, Shahreza Iran.

5. Assistant professor, Sociology, Central Tehran branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Received: 2020/11/25

Accepted: 2021/01/29

PP: 185- 198

Use your device to scan and
read the article online

Keywords:

Social capital, Political and social development, Islamic Revolution.

Abstract

Development in terms of affirming the world of politics in Iran society after the Islamic Revolution is the most important concern of researchers. The current study investigated the effect of social capital on the social and political development of Iran after Islamic Revolution with an emphasis on the academic community of Tehran city. The statistical population of this research included the university community of Tehran. The sample volume was determined 384 individuals using Cochran sampling formula having 95% confidence level; however, considering the desire of the supervisor, 600 individuals were selected to this end using the simple random sampling method. To test the research model, a standardized social capital questionnaire (Nahapiet & Ghoshal, 1998) and a researcher-made questionnaire of the role of social capital in social-political development were utilized in administering the survey of the current research. The results obtained from testing hypotheses indicated that there was a correlation between social-political development and various dimensions of social capital among the academic community of Tehran city. In the case of ranking the correlation between social capital dimensions and social-political development, it could be stated that the highest correlation ($r=0.621$) was between the cognitive dimension of social capital (cooperation and values); further rankings included respectively, structural dimension (networks and relations) ($r=0.509$), and communicational dimension (mutual understanding, confidence, and commitment) ($r=0.476$). Considering the results, it could be mentioned that social capital had a determining role in the social and political development of Iran after Islamic Revolutionary.

Citation: Mehdi Moradi, Masoud Jafarinezhad, Ahmad Azin, Alireza Golshani, Ali Baqayi Sarabi. (2021): Investigating the Role of Social capital in Political and Social Development of Iran after Islamic Revolution, Journal of Regional Planning, Vol 11. Issue 41, Marvdasht, PP 185- 198.

DOI: 10.30495/jzpm.2021.27449.3858

* **Corresponding author:** Masoud Jafarinezhad

Address: Assistant professor of Political science group, Shahreza branch, Islamic Azad University, Shahreza, Iran

Tell: +989131196350

Email: pegah420ma@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction

Social capital is one of the prominent concepts in social sciences whose existence origin dates back to the second half of the 20th century. The concept of social capital was firstly mentioned before 1916 and in a Hanifan article from West Virginia University. Therefore, the current study sought to investigate the effect of social capital on the social and political development of Iran after Islamic Revolutionary with an emphasis on the academic community of Tehran city. Overall, social capital can be considered as the main substructure and intrigue for the modernization process. Considering the transitional conditions of Iran society and the necessity of holistic planning for achieving sustainable development, it is required to have a precise cognition of the amount and kind of social capital and the use of factors leading to the increase of this social variable. Accordingly, the issue of "development" was the main concern of the researcher in terms of affirming the world of politics in Iran society after the Islamic Revolution. Therefore, it is sought to investigate the issue of accumulating "social capital" as one of the most important affecting components and criteria as well as the efficiency in the development of social-political life of Iranian people after the Islamic Revolution.

Methodology of the Study

The studied place of the current study included the academic community of Tehran like professors and students at various levels. In terms of the qualitative part, this research included three recent decades and in terms of the quantitative part, it was restricted to 2017-2018 years due to using a questionnaire. The statistical population of this study included academic communities of Tehran city. Considering the number of the statistical population in this research, which was almost 500 individuals, the sample volume was determined to include 384 individuals using the Cochran sampling formula having a 95% confidence level. However, considering the desire of the supervisor, this number increased to 600 individuals so that the investigation level could be expanded and better quality could be obtained. Since the population of this study included the academic community of

Tehran city, and their number was relatively high, also it was not possible to have access to them and send the questionnaire for all, the required sample had been selected among this community using a simple random sampling method. communicational, and cognitive, which investigates three subscales of networks, confidence, cooperation, mutual understanding, relationships, values, and commitment; this has been regulated in 28 items based on five-point Likert scale (5=strongly agree, 4=agree, 3=no idea, 2=disagree, 1= strongly disagree). The validity and reliability of Cronbach Alpha were 0.93 in this questionnaire.

Findings

To assess the normality of the main variables of the study, the Kolmogorov-Smirnov test was utilized. The results of the Kolmogorov-Smirnov test for each of the research variables have been presented. As the results show, the significance level of research variables was more than 0.05; therefore, it could be stated with 95% confidence that the distribution of research variables was normal. Thus, the parametric test was utilized for investigating research hypotheses.

"There is a significant relationship between political development and the structural dimension of social capital among the academic community of Tehran city".

Considering the findings, it could be observed that in the correlation test, the significance level was 0.000 between the political development variable and the structural dimension of social capital; this value was less than 0.01 (the error value of the research equaled 0.01), therefore, the null hypothesis was rejected and it could be stated with 99% confidentiality that there was a significant relationship between two variables. Considering the positive amount of correlation coefficient ($r=0.509$), it could be stated that there was a positive correlation between the two variables and the relationship between the two variables was direct. In other words, as one variable increased, the other variable increased as well. Therefore, it could be stated that there was a significant and direct relationship between political development and the structural dimension of social capital among the academic community of Tehran city.

"There is a significant relationship between political development and cognitive dimension of social capital among the academic community of Tehran city".

Considering the findings, it could be observed that in the correlation test, the significance level was 0.000 between the political development variable and cognitive dimension of social capital; this value was less than 0.01 (the error value of the research equaled 0.01), therefore, the null hypothesis was rejected and it could be stated with 99% confidentiality that there was a significant relationship between two variables. Considering the positive amount of correlation coefficient ($r=0.621$), it could be stated that there was a positive correlation between the two variables and the relationship between the two variables was direct. In other words, as one variable increased, the other variable increased as well. Therefore, it could be stated that there was a significant and direct relationship between political development and the cognitive dimension of social capital among the academic community of Tehran city.

Considering the table, it is observed that in the correlation test, the significance level was 0.000 between the political development variable and the communicational dimension of social capital; this value was less than 0.01 (the error value of the research equaled 0.01), therefore, the null hypothesis was rejected and it could be stated with 99% confidentiality that there was a significant relationship between two variables. Considering the positive amount of correlation coefficient ($r=0.476$), it could be stated that there was a positive correlation between the two variables and the relationship between the two variables was direct. In other words, as one variable increased, the other variable increased as well. Therefore, it could be stated that there was a significant and direct relationship between political development and the communicational dimension of social capital among the academic community of Tehran city. "The right to vote and participate in general elections and communities is affected by social capital".

Accordingly, as it is observed in Table 5, Durbin-Watson statistics (1.609) was in the range of 1.5-2.5; therefore, the hypothesis stating that there is no correlation between error, was rejected, thus, a regression could be used. The determination coefficient was

0.423 stating that 42.3% of the changes of the dependent variable (the right to vote and participate in general elections and communities) could be explained through the independent variable (social capital).

Conclusion

As the results obtained from testing hypotheses indicated, there was a correlation between social and political development as the dependent variable of this study and various dimensions of social capital among academic communities of Tehran. In the case of ranking social capital dimensions and social-political development, it could be mentioned that the highest correlation ($r=0.621$) was between the cognitive dimension of social capital (cooperation and values) and further rankings included respectively structural dimension (networks and relations) ($r=0.509$), and communicational dimension (mutual understanding, confidence, and commitment) ($r=0.476$). In other words, as the respondents' social network scope increased, people trusted each other more and their commitment toward doing works increased the occurrence possibility of social and political development in the society. The correlation between these two variables shows that in countries having social and political development, the level of social capital is high. The results of the current study were in line with the findings of Klein and Lowry (2012). They concluded that various forms of social capital and social-economic bases had a significant effect on the political participation of youth in Belgium. Regarding the explanation of the correlation between political development and social capital, it could be stated that these findings were in line with the results obtained from Mc Wee and Walows (2005) study. They deduced that reducing the amount of voting among New Zealand citizens showed the reduced amount of political participation of this country's citizens. These authors mentioned that political participation and other forms of civic participation such as membership in committees resulted from the total concept of social capital.

Investigating the findings obtained from this research indicated that social capital variable could affect and explain the right to vote, participation in general elections and communities 0.423%, the right for political activities and membership in political groups

0.358%, intervention in making big decisions, and structural changes 0.578%, political protests 0.54% and political participation 0.169%. the comparison of various dimensions of social and political development as well as the effect of social capital discussed in this research showed that social capital, as the studied independent variable, had the highest

effect (Beta=0.735) on political protests and the right to vote and participate in elections and communities (Beta=0.651), intervention in making big decisions and social changes (Beta=0.578), political participation (Beta=0.413) had the following rankings.

مقاله پژوهشی

نقش سرمایه اجتماعی در توسعه سیاسی و اجتماعی جامعه‌ی ایران بعد از انقلاب اسلامی

مه‌دی مرادی^۱، مسعود جعفری نژاد^۲، احمد آذین^۳، علیرضا گلشنی^۴، علی بقایی سرابی^۵

۱. دانشجوی دکتری علوم سیاسی، واحد شهرضا، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرضا، ایران
۲. استادیار گروه علوم سیاسی، واحد شهرضا، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرضا، ایران
۳. استادیار گروه علوم سیاسی و روابط بین الملل، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران
۴. دانشیار گروه علوم سیاسی، واحد شهرضا، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرضا، ایران
۵. استادیار گروه جامعه‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

توسعه یافتگی به لحاظ ایجابی در ساحت و سپهر سیاست و جامعه ایران بعد از انقلاب اسلامی مهمترین دغدغه محققان است. در پژوهش حاضر به بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر توسعه اجتماعی و سیاسی ایران پس از انقلاب اسلامی با تأکید بر جامعه دانشگاهی شهر تهران پرداخته شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل دانشگاهیان شهر تهران است. حجم نمونه با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کوکران که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، ۳۸۴ نفر تعیین شد اما با توجه به خواست استاد راهنما این میزان به تعداد ۶۰۰ نفر از طریق نمونه‌گیری تصادفی ساده - انتخاب گردید. در این پژوهش به منظور آزمون مدل تحقیق، در اجرای پیمایش از ابزار پرسشنامه استاندارد سرمایه اجتماعی (ناهاییت و گوشال، ۱۹۹۸) و پرسشنامه محقق ساخته نقش سرمایه اجتماعی در توسعه اجتماعی - سیاسی استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها نشان می‌دهد، بین توسعه سیاسی اجتماعی و ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی در میان جامعه دانشگاهی شهر تهران همبستگی وجود دارد. در صورت رتبه بندی همبستگی بین ابعاد سرمایه اجتماعی و توسعه سیاسی اجتماعی می‌توان گفت که بالاترین همبستگی ($r=0.621$) بین بعد شناختی سرمایه اجتماعی یعنی همکاری و ارزشها بوده و در رده های بعدی به ترتیب بعد ساختاری (شبکه ها و روابط) ($r=0.509$) و بعد ارتباطی (فهم متقابل، اعتماد و تعهد) ($r=0.476$) قرار می‌گیرند. با توجه به نتایج می‌توان استدلال کرد که سرمایه اجتماعی در توسعه سیاسی و اجتماعی ایران بعد از انقلاب اسلامی نقش تعیین کننده ای دارد.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۹/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۱۰

شماره صفحات: ۱۸۵ - ۱۹۸

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

واژه‌های کلیدی:

سرمایه اجتماعی، توسعه سیاسی و اجتماعی و انقلاب اسلامی.

استناد: مرادی، مه‌دی، جعفری نژاد، مسعود، گلشنی، علیرضا، بقایی سرابی، علی (۱۴۰۰): نقش سرمایه اجتماعی در توسعه سیاسی و اجتماعی جامعه‌ی ایران بعد از انقلاب اسلامی، فصلنامه برنامه ریزی منطقه ای، سال ۱۱، شماره ۴۱، مردادشت، صص ۱۹۸ - ۱۸۵.

DOI: 10.30495/jzpm.2021.27449.3858

□ نویسنده مسئول: مسعود جعفری نژاد

نشانی: استادیار گروه علوم سیاسی، واحد شهرضا، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرضا، ایران

تلفن: ۰۹۱۳۱۱۹۶۳۵۰

پست الکترونیکی: pegah420ma@yahoo.com

مقدمه:

سرمایه اجتماعی یکی از مفاهیم برجسته در علوم اجتماعی است که منشاء پیدایش آن به نیمه دوم قرن بیستم بر می‌گردد. اصطلاح سرمایه اجتماعی قبل از سال ۱۹۱۶ و برای نخستین بار در مقاله‌ی توسط هانی فان^۲ از دانشگاه ویرجینیای غربی مطرح شده است (Alvani and Naghavi, 2000: 3). مشارکت در تعاملات اجتماعی در پی حل میزان بیشتری از معضلات موجود در جامعه سیاسی است تا با فائق آمدن بر کشمکش‌ها حرکت به سمت توسعه سیاسی و اجتماعی را فراهم سازد تا از رهگذر آن بتوان به توسعه پایدار دست یافت. بدین ترتیب سرمایه اجتماعی در چارچوب الگوی نظری کلمن و رابرت پاتنام عبارت است از ارتباطات و شبکه‌های اجتماعی که می‌توانند به حس همکاری و اطمینان در بین آحاد جامعه منجر شود. بی تردید خلق سرمایه اجتماعی و شبکه‌های اجتماعی به تقویت بنیان‌های جامعه مدنی می‌انجامد و هزینه انجام اصلاحات و پیشبرد اهداف توسعه در جامعه هدف را تسهیل می‌کند. زیربنای سیاست اجتماعی در ایران در پرتو اهداف برنامه پنج ساله موجبات شکاف سیاسی و اجتماعی را بوجود آورده و باعث محرومیت بیشتری برای جامعه ایرانی شده است. به تعبیر رابرت پوتنام وجود یکسری ویژگی‌های اجتماعی از جمله اعتماد در هنجارها و شبکه‌ها موجب تسهیل کنش‌های تعاونی شده و باعث افزایش کارایی جامعه می‌شود. مطالعه بنیادی و اصلی این تحقیق در باب سرمایه اجتماعی به منظور فعال کردن زمینه‌های توسعه یافتگی به بررسی سپهر سیاست در ایران بعد از انقلاب اسلامی معطوف است. میان عناصر و شاخص‌های مهم سرمایه اجتماعی مثل (اعتماد، همکاری، مساعدت، نوع دوستی، همدلی، وفاق، صداقت، امانتداری و گذشت، مشارکت) و درجه توسعه یافتگی سیاسی در ایران بعد از انقلاب اسلامی رابطه معنادار وجود دارد. ارزش این تحقیق مبتنی بر ارائه مدلی از سرمایه اجتماعی است که با ویژگی‌های همکاری، اعتماد و مساعدت می‌تواند به سامان سیاسی و اجتماعی اثربخش در دستیابی به اهداف توسعه در ایران بعد از انقلاب اسلامی بیانجامد. بنابراین سرمایه اجتماعی به تسهیل کنش‌های اجتماعی منجر شده و هزینه تعاملات اجتماعی و سیاسی در رسیدن به اهداف و برنامه‌های توسعه در ایران را تقلیل می‌دهد. از این رو ثبات و انسجام اجتماعی به علاوه همکاری و مشارکت اجتماعی از شروط لازم برای توسعه یافتگی به شمار می‌روند و وجود میزانی از سرمایه اجتماعی؛ حفظ و گسترش آن در حوزه برنامه‌ریزی توسعه در ایران بعد از انقلاب اسلامی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است.

پناهی و خوش‌فر (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر مشارکت سیاسی؛ مطالعه موردی استان گلستان» به بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر مشارکت سیاسی می‌پردازند. هدف اصلی این پژوهش شناخت تغییرات میزان مشارکت سیاسی بر حسب سرمایه اجتماعی است. روش تحقیق در این مطالعه پیمایشی است و از ۵۰۲ نفر از افراد ۱۹ سال به بالای ساکن مراکز شهرستان‌های

استان گلستان که به روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده‌اند، اطلاعات لازم با استفاده از ابزار پرسش‌نامه محقق ساخته، گردآوری شده است و اعتبار ابزار توسط متخصصین (اعتبار محتوایی) و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ مورد تایید قرار گرفته است. نتایج نشان می‌دهد که مشارکت سیاسی انتخاباتی (رای دادن)، قوی‌ترین جنبه مشارکت سیاسی بوده است. (Khaki, 2011: 219). کلاین و لوری^۴ (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان «مشارکت سیاسی بالا، سرمایه اجتماعی بالا؟ تحلیل رابطه سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی در میان جوانان» با استفاده از تکنیک‌های مختلف به بررسی این امر می‌پردازد اشکال مختلف سرمایه اجتماعی، پایگاه اجتماعی و اقتصادی و همچنین منشا قومی تأثیر معناداری بر روی مشارکت سیاسی جوانان در کشور بلژیک می‌پردازد. یافته‌های کلاین و لوری نشان می‌دهد که تنها گروه‌های مذهبی و متعهد دارای فعالیت‌های سیاسی بالا هستند. گروه‌های متعهد عمدتاً دارای سرمایه اجتماعی برون‌گروه هستند و شامل جوانانی هستند که بومی بلژیک می‌باشند و در فعالیت‌های سیاسی مختلف مشارکت می‌کنند. اما گروه‌های مذهبی عمدتاً شامل مهاجران می‌باشند و دارای سرمایه اجتماعی محدودی می‌باشند که به لحاظ پایگاه اجتماعی و اقتصادی ضعیف هستند. این نوع گروه‌های ضعیف عمدتاً در فعالیت‌های سیاسی محدود و خاصی مشارکت می‌کنند.

در پژوهش حاضر به بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر توسعه اجتماعی و سیاسی ایران پس از انقلاب اسلامی با تأکید بر جامعه دانشگاهی شهر تهران پرداخته شد در کل می‌توان سرمایه اجتماعی را زیربنا و زمینه ساز اصلی فرایند مدرنیزاسیون دانست، با توجه به شرایط گذار جامعه ایران و ضرورت برنامه‌ریزی‌های همه جانبه به منظور دستیابی به توسعه پایدار ضروری است شناخت دقیقی از میزان و نوع سرمایه اجتماعی و به کارگیری عواملی که سبب افزایش این متغیر اجتماعی می‌شود؛ داشته باشیم. از این رو مسئله «توسعه یافتگی» به لحاظ ایجابی در ساحت و سپهر سیاست و جامعه ایران بعد از انقلاب اسلامی مهمترین دغدغه محقق است. بدین ترتیب تلاش می‌شود تا با بررسی مسئله انباشت «سرمایه اجتماعی» به مثابه یکی از مهم ترین مولفه‌ها و ملاک‌های اثربخشی و کارایی در توسعه یافتگی زندگی سیاسی - اجتماعی ایرانیان بعد از انقلاب اسلامی عطف توجه شود.

روش تحقیق:

قلمرو مکانی تحقیق حاضر دانشگاهیان شهر تهران اعم از اساتید و دانشجویان در مقاطع مختلف را شامل می‌شود و قلمرو زمانی تحقیق در بخش کیفی شامل سه دهه اخیر و در بخش کمی به دلیل استفاده از ابزار پرسشنامه محدود به سال‌های ۱۳۹۷-۱۳۹۶ است. جامعه آماری این پژوهش شامل دانشگاهیان شهر تهران است. با توجه به تعداد جامعه آماری این تحقیق که در حدود ۵۰۰ هزار نفر است، حجم نمونه با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کوکران که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، ۳۸۴ نفر تعیین شد اما با توجه به خواست استاد راهنما این میزان به تعداد ۶۰۰ نفر افزایش یافت تا سطح بررسی گسترده‌تری و کیفیت بهتری بیابد. از آنجا که جامعه آماری این تحقیق را جامعه دانشگاهی شهر

4. Celine and Laurie

3. Hanifan

تهران تشکیل می‌دادند و دارای تعداد نسبتاً بالایی بودند و امکان دسترسی و ارسال پرسشنامه برای همه آن‌ها نبود ناچار نمونه لازم از بین این جامعه از طریق نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب گردید. در این پژوهش به منظور آزمون مدل تحقیق، در اجرای پیمایش از ابزار پرسشنامه استاندارد سرمایه اجتماعی (ناهایپیت و گوشال، ۱۹۹۸) و پرسشنامه محقق ساخته نقش سرمایه اجتماعی در توسعه اجتماعی - سیاسی استفاده شده است. پرسشنامه سرمایه اجتماعی نهایپیت و گوشال^۵ (۱۹۹۸) دارای ۳ بعد ساختاری، ارتباطی و شناختی می‌باشد که هفت خرده مقیاس شبکه‌ها، اعتماد، همکاری، فهم متقابل، روابط، ارزش‌ها، تعهد را مورد بررسی قرار می‌دهد و در ۲۸ گویه تنظیم شده و بر اساس مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت (خیلی موافقم= ۵، موافقم= ۴، نظری ندارم= ۳، مخالفم= ۲ و خیلی مخالفم= ۱) ساخته شده است. روایی و پایایی آلفای کرونباخ گرفته شده این پرسشنامه ۰/۹۳ می‌باشد.

اعتبار قابل قبول در این پرسشنامه، ابتدا طی جلسات متعدد با کمک استاد راهنما به انتخاب معتبرترین شاخص‌های گردآوری شده از بین شاخص‌های حاضر در پرسشنامه‌های موجود و آزمون شده قبلی، اقدام نمودیم. علاوه بر آن، تمامی گویه‌های استخراج شده در اختیار چند تن از اساتید و کارشناسان مرتبط با موضوع مورد مطالعه قرار گرفت. اشتراک نظر آنها بر گویه‌ها، مبنی بر معتبر بودن سنجه مورد نظر بود. پایایی این پرسشنامه در پژوهش مقدماتی بر روی ۳۰ نفر از دانشجویان با آلفای کرونباخ $\alpha = 0.86$ محاسبه گردیده است. با توجه به این که معمولاً پایایی فراتر از ۰/۷۰ مطلوب است، می‌توان استنباط کرد که پرسشنامه‌های مورد استفاده در پژوهش، پایایی نسبتاً بالایی دارند.

یافته‌های تحقیق:

جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای اصلی پژوهش از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده گردید است. نتیجه آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای هر کدام از متغیرهای تحقیق در جدول (۲) آمده است.

⁵. Nahapiet and Ghoshal

جدول ۱- آزمون کلموگروف اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده های پژوهش

متغیر	آماره K.S	سطح معنی داری	سطح خطا	توزیع نرمال
بُعد شناختی سرمایه اجتماعی	۱/۰۸۸	۰/۱۸۷	۰/۰۵	دارد
بُعد ارتباطی سرمایه اجتماعی	۱/۲۴۵	۰/۰۹	۰/۰۵	دارد
بُعد ساختاری سرمایه اجتماعی	۱/۱۸	۰/۱۲۴	۰/۰۵	دارد

منبع: یافته های تحقیق، ۱۳۹۹.

از توزیع نرمال پیروی می کند، بنابراین جهت برررسی فرضیه های تحقیق از آزمون پارامتری استفاده شده است. " بین توسعه سیاسی و بُعد ساختاری سرمایه اجتماعی در میان جامعه دانشگاهی شهر تهران رابطه معنادار وجود دارد. "

همان طور که نتایج جدول ۱ نشان می دهد، مقدار سطح معنی داری متغیرهای تحقیق بیشتر از ۰/۰۵ می باشد، بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می توان گفت توزیع داده های متغیرهای تحقیق

جدول ۲- آزمون همبستگی فرضیه اول

متغیر	بُعد ساختاری سرمایه اجتماعی
توسعه سیاسی	ضریب همبستگی
	۰/۵۰۹**
سطح معنی داری	۰/۰۰۰

منبع: یافته های تحقیق، ۱۳۹۹.

مستقیم است. به عبارتی با افزایش یکی دیگری نیز افزایش پیدا می کند. بنابراین می توان گفت بین توسعه سیاسی و بُعد ساختاری سرمایه اجتماعی در میان جامعه دانشگاهی شهر تهران رابطه معنادار و مستقیم وجود دارد. " بین توسعه سیاسی و بُعد شناختی سرمایه اجتماعی در میان جامعه دانشگاهی شهر تهران رابطه معنادار وجود دارد. "

با توجه به جدول ۲ مشاهده می شود، در آزمون همبستگی بین متغیر توسعه سیاسی و بُعد ساختاری سرمایه اجتماعی سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ است، که این مقدار کمتر از ۰/۰۱ (میزان خطای تحقیق ۰/۰۱) می باشد بنابراین فرض صفر رد شده و با اطمینان ۹۹٪ می توان گفت ارتباط معنی داری بین دو متغیر وجود دارد. با توجه به مقدار مثبت ضریب همبستگی (۰/۵۰۹) می توان گفت بین دو متغیر همبستگی مثبتی وجود دارد و رابطه دو متغیر

جدول ۳- آزمون همبستگی فرضیه دوم

متغیر	بُعد شناختی سرمایه اجتماعی
توسعه سیاسی	ضریب همبستگی
	۰/۶۲۱**
سطح معنی داری	۰/۰۰۰

منبع: یافته های تحقیق، ۱۳۹۹.

متغیر مستقیم است. به عبارتی با افزایش یکی دیگری نیز افزایش پیدا می کند. بنابراین می توان گفت بین توسعه سیاسی و بُعد شناختی سرمایه اجتماعی در میان جامعه دانشگاهی شهر تهران رابطه معنادار و مستقیم وجود دارد. " بین توسعه سیاسی و بُعد ارتباطی سرمایه اجتماعی در میان جامعه دانشگاهی شهر تهران رابطه معنادار وجود دارد. "

با توجه به جدول ۳ مشاهده می شود، در آزمون همبستگی بین متغیر توسعه سیاسی و بُعد شناختی سرمایه اجتماعی سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ است، که این مقدار کمتر از ۰/۰۱ (میزان خطای تحقیق ۰/۰۱) می باشد بنابراین فرض صفر رد شده و با اطمینان ۹۹٪ می توان گفت ارتباط معنی داری بین دو متغیر وجود دارد.

با توجه به مقدار مثبت ضریب همبستگی (۰/۶۲۱) می توان گفت بین دو متغیر همبستگی مثبتی وجود دارد و رابطه دو

جدول ۴- آزمون همبستگی فرضیه سوم

متغیر	بُعد ارتباطی سرمایه اجتماعی
توسعه سیاسی	ضریب همبستگی
	۰/۴۷۶**
سطح معنی داری	۰/۰۰۰

منبع: یافته های تحقیق، ۱۳۹۹.

متغیر مستقیم است. به عبارتی با افزایش یکی دیگری نیز افزایش پیدا می‌کند. بنابراین می‌توان گفت بین توسعه سیاسی و بُعد ارتباطی سرمایه اجتماعی در میان جامعه دانشگاهی شهر تهران رابطه معنادار و مستقیم وجود دارد. " حق رأی و شرکت در انتخابات و اجتماعات متأثر از سرمایه اجتماعی است."

با توجه به جدول ۴ مشاهده می‌شود، در آزمون همبستگی بین متغیر توسعه سیاسی و بُعد ارتباطی سرمایه اجتماعی سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ است، که این مقدار کمتر از ۰/۰۱ (میزان خطای تحقیق (۰,۰۱)) می‌باشد بنابراین فرض صفر رد شده و با اطمینان ۹۹٪ می‌توان گفت ارتباط معنی داری بین دو متغیر وجود دارد. با توجه به مقدار مثبت ضریب همبستگی ($r=0/476$) می‌توان گفت بین دو متغیر همبستگی مثبتی وجود دارد و رابطه دو

جدول ۵- خلاصه نتایج توصیفی مدل رگرسیونی فرضیه چهارم

ضریب همبستگی	ضریب تعیین شده	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون
۰/۶۵۱	۰/۴۲۳	۰/۴۲۲	۱/۶۰۹

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

تعیین ۰/۴۲۳ می‌باشد که این موید آن است که ۴۲/۳٪ از تغییرات متغیر وابسته (حق رأی و شرکت در انتخابات و اجتماعات) به کمک متغیر مستقل (سرمایه اجتماعی) قابل تبیین است.

بدین ترتیب همان طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، مقدار آماره دوربین واتسون (۱/۶۰۹) در فاصله ۱/۵-۲/۵ قرار دارد، بنابراین فرضیه عدم وجود همبستگی بین خطاها رد نمی‌شود و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد. مقدار ضریب

جدول ۶. آزمون خطی بودن معادله (ANOVA) فرضیه چهارم

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری (sig)
رگرسیون	۵۱۹۴/۶۵۳	۱	۵۱۹۴/۶۵۳		
خطا	۷۰۷۶/۸۶۶	۵۹۸	۱۱/۸۳۴	۴۳۸/۹۵۲	۰/۰۰۰
کل	۱۲۲۷۱/۵۱۸	۵۹۹			

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

با توجه به مقداره آماره آزمون F و معنی‌داری آن در سطح اطمینان بالای ۹۵٪ معادله رگرسیون معتبر بوده و نتایج آن قابل تحلیل است.

جدول ۷- تحلیل رگرسیونی و ضرایب رگرسیون فرضیه چهارم

متغیر	B	خطای استاندارد	BETA (ضریب استاندارد شده بتا)	آماره t	سطح معنی داری (sig)
عدد ثابت	۸/۷۱۹	۰/۴۱۳	-	۲۱/۰۹۹	۰/۰۰۰
سرمایه اجتماعی	۲/۵۲۱	۰/۱۲	۰/۶۵۱	۲۰/۹۵۱	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

گفت سرمایه اجتماعی بر حق رأی و شرکت در انتخابات و اجتماعات تأثیر مثبت دارد. " حق فعالیت‌های سیاسی و عضویت در احزاب و گروه‌های سیاسی متأثر از سرمایه اجتماعی است."

با توجه به جدول ۷ مشاهده می‌شود سطح معنی داری متغیر سرمایه اجتماعی (۰/۰۰۰) کمتر از $\alpha = 0/05$ می‌باشد ($sig < 0/05$) و $\alpha = 0/05$ در نتیجه متغیر سرمایه اجتماعی وارد مدل رگرسیونی می‌شود. بنابراین سرمایه اجتماعی بر حق رأی و شرکت در انتخابات و اجتماعات تأثیر دارد. با توجه به علامت مثبت ضریب بتا می‌توان

جدول ۸- خلاصه نتایج توصیفی مدل رگرسیونی فرضیه پنجم

ضریب همبستگی	ضریب تعیین شده	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون
۰/۶	۰/۳۵۹۰	۰/۳۵۸	۱/۷۲۲

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

بدین ترتیب همان طور که در جدول ۸ مشاهده می‌شود، مقدار آماره دوربین واتسون (۱/۷۲۲) در فاصله ۲/۵-۱/۵ قرار دارد، بنابراین فرضیه عدم وجود همبستگی بین خطاها رد نمی‌شود و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد. مقدار ضریب تعیین ۰/۳۵۹ می‌باشد که این موید آن است که ۳۵/۹٪ از تغییرات متغیر وابسته (حق فعالیت‌های سیاسی و عضویت در احزاب و گروه‌های سیاسی) به کمک متغیر مستقل (سرمایه اجتماعی) قابل تبیین است.

جدول ۹. آزمون خطی بودن معادله (ANOVA) فرضیه پنجم

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری (sig)
رگرسیون	۴۴۸۳/۵۸۲	۱	۴۴۸۳/۵۸۲	۳۳۵/۵۸	۰/۰۰۰
خطا	۷۹۸۹/۶۹۲	۵۹۸	۱۳/۳۶۱		
کل	۱۲۴۷۳/۲۷۳	۵۹۹			

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

با توجه به مقداره آماره آزمون F و معنی‌داری آن در سطح اطمینان بالای ۹۵٪ معادله رگرسیون معتبر بوده و نتایج آن قابل تحلیل است.

جدول ۱۰. تحلیل رگرسیونی و ضرایب رگرسیون فرضیه پنجم

متغیر	B	خطای استاندارد	BETA	آماره t	سطح معنی داری (sig)
عدد ثابت	۹/۲۷۸	۰/۴۳۹	-	۲۱/۱۳۱	۰/۰۰۰
سرمایه اجتماعی	۲/۳۴۲	۰/۱۲۸	۰/۶	۱۸/۳۱۹	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

مثبت ضریب بتا می‌توان گفت سرمایه اجتماعی بر حق فعالیت‌های سیاسی و عضویت در احزاب و گروه‌های سیاسی تاثیر مثبت دارد. " دخالت در تصمیم‌گیری‌های کلان و تغییرات ساختاری متاثر از سرمایه اجتماعی است. "

با توجه به جدول ۱۰ مشاهده می‌شود سطح معنی داری متغیر سرمایه اجتماعی (۰/۰۰۰) کمتر از $\alpha = ۰/۰۵$ می‌باشد ($sig < 0.05$) در نتیجه متغیر سرمایه اجتماعی وارد مدل رگرسیونی ($\alpha = ۰/۰۵$) می‌شود. بنابراین سرمایه اجتماعی بر حق فعالیت‌های سیاسی و عضویت در احزاب و گروه‌های سیاسی تاثیر دارد. با توجه به علامت

جدول ۱۱- خلاصه نتایج توصیفی مدل رگرسیونی فرضیه ششم

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون
۰/۵۷۸	۰/۳۳۴	۰/۳۳۱	۱/۸۷۱

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

می‌باشد که این موید آن است که ۳۳/۴٪ از تغییرات متغیر وابسته (دخالت در تصمیم‌گیری‌های کلان و تغییرات ساختاری) به کمک متغیر مستقل (سرمایه اجتماعی) قابل تبیین است.

بدین ترتیب همان طور که در جدول ۱۱ مشاهده می‌شود، مقدار آماره دوربین واتسون (۱/۸۷۱) در فاصله ۲/۵-۱/۵ قرار دارد، بنابراین فرضیه عدم وجود همبستگی بین خطاها رد نمی‌شود و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد. مقدار ضریب تعیین ۰/۳۳۴

جدول ۱۲- آزمون خطی بودن معادله (ANOVA) فرضیه ششم

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری (sig)
رگرسیون	۴۷۶۵/۹۴۳	۱	۴۷۶۵/۹۴۳	۹۱۴/۹۵۹	۰/۰۰۰
خطا	۳۱۱۴/۹۳۱	۵۹۸	۵/۲۰۹		
کل	۷۸۸۰/۸۷۳	۵۹۹			

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

با توجه به مقدار آماره آزمون F و معنی‌داری آن در سطح اطمینان بالای ۹۵٪ معادله رگرسیون معتبر بوده و نتایج آن قابل تحلیل است.

جدول ۱۳- تحلیل رگرسیونی و ضرایب رگرسیون فرضیه ششم

متغیر	B	خطای استاندارد	BETA (ضریب استاندارد شده بتا)	آماره t	سطح معنی داری (sig)
عدد ثابت	۵/۱۵۷	۰/۲۷۴	-	۱۸/۸۱۱	۰/۰۰۰
سرمایه اجتماعی	۲/۴۱۵	۰/۰۸	۰/۵۷۸	۳۰/۲۴۸	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

بتا می‌توان گفت سرمایه اجتماعی بر دخالت در تصمیم‌گیری‌های کلان و تغییرات ساختاری تأثیر مثبت دارد. "اعتراض سیاسی متأثر از سرمایه اجتماعی است."

با توجه به جدول ۱۳ مشاهده می‌شود سطح معنی داری متغیر سرمایه اجتماعی (۰/۰۰۰) کمتر از $\alpha = ۰/۰۵$ می‌باشد ($sig < 0.05$) و ($\alpha = ۰/۰۵$) در نتیجه متغیر سرمایه اجتماعی وارد مدل رگرسیونی می‌شود. بنابراین سرمایه اجتماعی بر دخالت در تصمیم‌گیری‌های کلان و تغییرات ساختاری تأثیر دارد. با توجه به علامت مثبت ضریب

جدول ۱۴- خلاصه نتایج توصیفی مدل رگرسیونی فرضیه هفتم

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون
۰/۷۳۵	۰/۵۴۱	۰/۵۴	۱/۹۳۴

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

می‌باشد که این موید آن است که ۵۴/۱٪ از تغییرات متغیر وابسته (اعتراض سیاسی) به کمک متغیر مستقل (سرمایه اجتماعی) قابل تبیین است.

بدین ترتیب همان‌طور که در جدول ۱۴ مشاهده می‌شود، مقدار آماره دوربین واتسون (۱/۹۳۴) در فاصله ۱/۵-۲/۵ قرار دارد، بنابراین فرضیه عدم وجود همبستگی بین خطاها رد نمی‌شود و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد. مقدار ضریب تعیین ۰/۵۴۱

جدول ۱۵- آزمون خطی بودن معادله (ANOVA) فرضیه هفتم

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری (sig)
رگرسیون	۱۲۶۱۸/۶۶۸	۱	۱۲۶۱۸/۶۶۸		
خطا	۱۰۷۱۱/۲۲۵	۵۹۸	۱۷/۹۱۲	۷۰۴/۴۹۱	۰/۰۰۰
کل	۲۳۳۲۹/۸۹۳	۵۹۹			

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

با توجه به مقدار آماره آزمون F و معنی‌داری آن در سطح اطمینان بالای ۹۵٪ معادله رگرسیون معتبر بوده و نتایج آن قابل تحلیل است.

جدول ۱۶- تحلیل رگرسیونی و ضرایب رگرسیون فرضیه هفتم

متغیر	B	خطای استاندارد	BETA (ضریب استاندارد شده بتا)	آماره t	سطح معنی داری (sig)
عدد ثابت	۱۰/۹۶۲	۰/۵۰۸	-	۲۱/۵۶۲	۰/۰۰۰
سرمایه اجتماعی	۳/۹۲۹	۰/۱۴۸	۰/۷۳۵	۲۶/۵۴۲	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

علامت مثبت ضریب بتا می‌توان گفت سرمایه اجتماعی بر اعتراض سیاسی تأثیر مثبت دارد. "مشارکت سیاسی متأثر از سرمایه اجتماعی است."

با توجه به جدول ۱۶ مشاهده می‌شود سطح معنی داری متغیر سرمایه اجتماعی (۰/۰۰۰) کمتر از $\alpha = ۰/۰۵$ می‌باشد ($sig < 0.05$) و ($\alpha = ۰/۰۵$) در نتیجه متغیر سرمایه اجتماعی وارد مدل رگرسیونی می‌شود. بنابراین سرمایه اجتماعی بر اعتراض سیاسی تأثیر دارد. با توجه به

جدول ۱۷ - خلاصه نتایج توصیفی مدل رگرسیونی فرضیه هشتم

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون
۰/۴۱۳	۰/۱۷۱	۰/۱۶۹	۱/۸۱۵

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

بدین ترتیب همان طور که در جدول ۱۷ مشاهده می‌شود، تعیین ۰/۱۷۱ می باشد که این موید آن است که ۱۷/۱٪ از مقدار آماره دوربین واتسون (۱/۸۱۵) در فاصله ۱/۵-۲/۵ قرار دارد، بنابراین فرضیه عدم وجود همبستگی بین خطاها رد نمی‌شود و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد. مقدار ضریب

جدول ۱۸ - آزمون خطی بودن معادله (ANOVA) فرضیه هشتم

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری (sig)
رگرسیون	۲۱۷۲/۹۷۸	۱	۲۱۷۲/۹۷۸		
خطا	۱۰۵۴۹/۵۹۹	۵۹۸	۱۷/۶۷۱	۱۲۲/۹۶۸	۰/۰۰۰
کل	۱۲۷۲۲/۵۷۸	۵۹۹			

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

با توجه به جدول ۱۹ مشاهده می‌شود سطح معنی‌داری متغیر سرمایه اجتماعی (۰/۰۰۰) کمتر از $\alpha = ۰/۰۵$ می‌باشد ($sig < 0.05$) و در نتیجه متغیر سرمایه اجتماعی وارد مدل رگرسیونی می‌شود. بنابراین سرمایه اجتماعی بر مشارکت سیاسی تاثیر دارد. با توجه به علامت مثبت ضریب بتا می‌توان گفت سرمایه اجتماعی بر مشارکت سیاسی تاثیر مثبت دارد.

برای ارزیابی فرضیه‌ها نیز در ابتدا با استفاده از آزمون کلموگروف اسمیرنوف به بررسی توزیع متغیرها مورد ارزیابی قرار گرفت و از آنجا که سطح معنی‌داری آزمون نرمال بودن برای تمامی متغیرها بیش از ۰/۰۵ است لذا می‌توان نتیجه گرفت توزیع داده‌های تمامی متغیرها نرمال می‌باشد. از این رو جهت بررسی فرضیه‌های تحقیق از آزمون پارامتری همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی ساده استفاده شده است.

بحث و نتیجه گیری:

جدول ۱۹ - خلاصه نتایج

فرضیه	نتیجه	تفسیر
فرضیه اول: بین توسعه سیاسی و بعد ساختاری سرمایه اجتماعی در میان جامعه دانشگاهی شهر تهران رابطه معنادار وجود دارد.	سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ است در نتیجه فرضیه تایید می‌شود.	با توجه به مقدار مثبت ضریب همبستگی می‌توان گفت بین دو متغیر همبستگی مثبتی وجود دارد و رابطه دو متغیر مستقیم است. به عبارتی با افزایش یکی دیگری نیز افزایش پیدا می‌کند.
فرضیه دوم: بین توسعه سیاسی و بعد شناختی سرمایه اجتماعی در میان جامعه دانشگاهی شهر تهران رابطه معنادار وجود دارد.	سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ است در نتیجه فرضیه تایید می‌شود.	با توجه به مقدار مثبت ضریب همبستگی می‌توان گفت بین دو متغیر همبستگی مثبتی وجود دارد و رابطه دو متغیر مستقیم است. به عبارتی با افزایش یکی دیگری نیز افزایش پیدا می‌کند.
فرضیه سوم: بین توسعه سیاسی و بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی در میان جامعه دانشگاهی شهر تهران رابطه معنادار وجود دارد.	سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ است در نتیجه فرضیه تایید می‌شود.	با توجه به مقدار مثبت ضریب همبستگی می‌توان گفت بین دو متغیر همبستگی مثبتی وجود دارد و رابطه دو متغیر مستقیم است. به عبارتی با افزایش یکی دیگری نیز افزایش پیدا می‌کند.
فرضیه چهارم: حق رأی و شرکت در انتخابات و اجتماعات متأثر از سرمایه اجتماعی است.	سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ است در نتیجه فرضیه تایید می‌شود.	با توجه به علامت مثبت ضریب بتا می‌توان گفت سرمایه اجتماعی بر حق رأی و شرکت در انتخابات و اجتماعات تاثیر مثبت دارد.
فرضیه پنجم: حق فعالیت‌های سیاسی و عضویت در احزاب و گروه‌های سیاسی متأثر از سرمایه اجتماعی است.	سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ است در نتیجه فرضیه تایید می‌شود.	با توجه به علامت مثبت ضریب بتا می‌توان گفت سرمایه اجتماعی بر حق فعالیت‌های سیاسی و عضویت در احزاب و گروه‌های سیاسی تاثیر مثبت دارد.
فرضیه ششم: دخالت در تصمیم‌گیری‌های کلان و تغییرات ساختاری متأثر از سرمایه اجتماعی است.	سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ است در نتیجه فرضیه تایید می‌شود.	با توجه به علامت مثبت ضریب بتا می‌توان گفت سرمایه اجتماعی بر دخالت در تصمیم‌گیری‌های کلان و تغییرات ساختاری تاثیر مثبت دارد.
فرضیه هفتم: اعتراض سیاسی متأثر از سرمایه اجتماعی است.	سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ است در نتیجه فرضیه تایید می‌شود.	با توجه به علامت مثبت ضریب بتا می‌توان گفت سرمایه اجتماعی بر اعتراض سیاسی تاثیر مثبت دارد.
فرضیه هشتم: مشارکت سیاسی متأثر از سرمایه اجتماعی است.	سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ است در نتیجه فرضیه تایید می‌شود.	با توجه به علامت مثبت ضریب بتا می‌توان گفت سرمایه اجتماعی بر مشارکت سیاسی تاثیر مثبت دارد.

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۹.

همانگونه که نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها نشان می‌دهد، بین توسعه سیاسی اجتماعی به عنوان متغیر وابسته در این تحقیق و ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی در میان جامعه دانشگاهی شهر تهران همبستگی وجود دارد. در صورت رتبه بندی همبستگی بین ابعاد سرمایه اجتماعی و توسعه سیاسی اجتماعی می‌توان گفت که بالاترین همبستگی ($r=0.621$) بین بعد شناختی سرمایه اجتماعی یعنی همکاری و ارزشها بوده و در رده‌های بعدی به ترتیب بعد ساختاری (شبکه‌ها و روابط) ($r=0.509$) و بعد ارتباطی (فهم متقابل، اعتماد و تعهد) ($r=0.476$) قرار می‌گیرند. به عبارتی، با افزایش دامنه شبکه‌های اجتماعی پاسخگویان، بالا رفتن اعتماد افراد به یکدیگر تعهد آنان به انجام امور امکان وقوع توسعه سیاسی و اجتماعی نیز در جامعه بیشتر می‌شود. همبستگی بین این دو متغیر حاکی از آن است که در کشورهایی که در آنها توسعه سیاسی و اجتماعی بوقوع پیوسته است، سطح سرمایه اجتماعی به مراتب بالا می‌باشد. یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های کلاین و لوری (۲۰۱۲) همسو می‌باشد. آنها به این نتیجه رسیدند که اشکال مختلف سرمایه اجتماعی، پایگاه اجتماعی و اقتصادی تاثیر معناداری بر مشارکت سیاسی جوانان در کشور بلژیک دارد. در رابطه با تبیین همبستگی بین توسعه سیاسی و سرمایه اجتماعی می‌توان گفت که این یافته‌ها با نتایج حاصل از تحقیق مک وی و والوز (۲۰۰۵) همسو می‌باشد. آنها استدلال می‌کنند که کاهش میزان رای‌دهی در بین شهروندان نیوزلندی نشان‌دهنده کاهش میزان مشارکت سیاسی شهروندان این کشور می‌باشد. این نویسندگان استدلال می‌کنند که مشارکت سیاسی و اشکال دیگر مشارکت مدنی از قبیل عضویت در انجمن‌ها از مفهوم کلی سرمایه اجتماعی نشأت می‌گیرند.

در سال‌های اخیر، مفهوم سرمایه اجتماعی به معنای این که مشارکت کردن در گروه و جامعه می‌تواند برای فرد منافع و کارکردهای مثبت داشته باشد، یکی از رایج‌ترین واژه‌هایی است که از علوم اجتماعی وارد ادبیات حوزه‌های دیگر علمی و حتی وارد زبان عمومی شده است. تأکید بر اهمیت اثرات مثبت روابط اجتماعی بر روی فرد و نگرانی و دغدغه نسبت به تنزل روابط اجتماعی معنادار در جوامع جدید، از مفاهیم و بحث‌های قدیمی جامعه‌شناسی می‌باشند. سرمایه اجتماعی، ابزاری برای رسیدن به توسعه سیاسی است. در این مورد، نوع رابطه‌ای که بین مردم و دولتمردان وجود دارد، می‌تواند در شکل‌گیری مفهوم شهروندی و همچنین جامعه مدنی، نقش اساسی‌ای داشته باشد. در جامعه مدنی، نهادهای قانونمند به عنوان واسطه بین دولت و مردم، در تعدیل روابط بین آنها ایفای نقش می‌کنند و این موضوع محصول سرمایه اجتماعی است. سرمایه اجتماعی همچنین ضمن تعدیل روابط، به انسجام و همبستگی و حس اطمینان در جامعه کمک می‌کند و موجب

مشارکت سیاسی نیروهای انسانی و حفظ روابط متقابل آنها با دولت می‌گردد. سرمایه اجتماعی ماهیتی ظریف و حساس دارد، به تدریج تکوین می‌یابد، به کندی سرعت می‌گیرد و اگر خوب ادراک و احیا نشود، به سرعت کاسته می‌شود. سرمایه اجتماعی جامعه را به بقا، همبستگی و اهداف متحرک رهنمون می‌کند. آنچه اهمیت سرمایه اجتماعی را دو برابر می‌کند، این است که در غیاب آن، سایر سرمایه‌ها اثربخشی خود را از دست می‌دهند (زارعی متین و همکاران، ۱۳۹۴: ۶۳). همچنین سرمایه اجتماعی تسهیل‌کننده کنش‌ها است (Coleman, 1994: 302). از متخصصین اخیر سرمایه اجتماعی رابرت پاتنام است. با کار پاتنام و معرفی سرمایه اجتماعی در مطالعه دموکراسی، این مفهوم به عرصه سیاسی هم وارد گشت (Marsh, 2000: ۱۸۴). پاتنام در کارش نتیجه گرفت، سرمایه اجتماعی هم اجرای سیاست و هم اجرای اقتصاد را تقویت می‌کند (Putnam, ۱۹۹۶: ۶۶-۷۵). اگر به طور کلی بهبود شاخص‌های اقتصادی و درآمد سرانه را به همراه برابری بیشتر در یک جامعه، مبنای توسعه اقتصادی آن جامعه در نظر بگیریم، بی شک تحقیقات زیادی در راستای تبیین رابطه سرمایه اجتماعی با این مقوله (توسعه اقتصادی) صورت گرفته است (تاجبخش و همکاران، ۱۳۸۴: ۵۲۵).

بررسی یافته‌های حاصل از این تحقیق نشان می‌دهد که متغیر سرمایه اجتماعی می‌تواند در میزان حق رای، شرکت در انتخابات و اجتماعات ۰/۴۲۳ درصد، حق فعالیت‌های سیاسی و عضویت در احزاب و گروه‌های سیاسی ۰/۳۵۸ درصد، دخالت در تصمیم‌گیری‌های کلان و تغییرات ساختاری ۰/۵۷۸ درصد، اعتراضات سیاسی ۰/۵۴ درصد و مشارکت سیاسی ۰/۱۶۹ درصد تاثیر داشته و آن را تبیین بکند. مقایسه‌ی ابعاد متعدد توسعه‌ی سیاسی اجتماعی و تاثیر سرمایه اجتماعی مورد بحث در این تحقیق نشان می‌دهد که سرمایه اجتماعی به عنوان متغیر مستقل مورد مطالعه بالاترین تاثیر ($Beta=0.735$) را بر اعتراضات سیاسی داشت و در رتبه‌های بعدی حق رای و شرکت در انتخابات و اجتماعات ($Beta=0.651$)، دخالت در تصمیم‌گیری‌های کلان و تغییرات اجتماعی ($Beta=0.578$)، مشارکت سیاسی ($Beta=0.413$) داشته است. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که سرمایه اجتماعی پایین‌ترین تاثیر را در تبیین حق فعالیت‌های سیاسی و عضویت در احزاب و گروه‌های سیاسی داشته است. با رویکردی نظری و با توجه به تعاریف و شاخص‌های سرمایه اجتماعی و همچنین داده‌ها و نتایجی که این تحقیق به آن رسیده است می‌توان به صورت مستدل از این امر دفاع کرد که بین سرمایه اجتماعی با توسعه فرهنگی، سیاسی و اجتماعی رابطه وجود دارد؛ زیرا به نوعی این

بخشی از توسعه در ابعاد مختلف برابر است با توسعه سرمایه اجتماعی و شاخص‌های آن.

6. Marsh, Christopher, (2000), *Making Russian Democracy Work: Social Capital, Economic Development, and Democratization*, NY: Edwin Mellen Press.
7. McVey, Andrew and Jack Vowles, (2005), "Virtuous Circle or Cul de Sac? Social Capital and Political Participation in New Zealand", *Political Science*, Vol. 57, No. 1.
8. Putnam, Robert, (1996), "Bowling Alone: America's Declining Social Capital", *Journal of Democracy*, No. 6.
9. Coleman, James S., (1994), *Foundation of Social Theory*, Cambridge: Harvard University Press.
10. Marsh, Christopher, (2000), *Making Russian Democracy Work: Social Capital, Economic Development, and Democratization*, NY: Edwin Mellen Press.
11. McVey, Andrew and Jack Vowles, (2005), "Virtuous Circle or Cul de Sac? Social Capital and Political Participation in New Zealand", *Political Science*, Vol. 57, No. 1.
12. Putnam, Robert, (1996), "Bowling Alone: America's Declining Social Capital", *Journal of Democracy*, No. 6.

رابطه، ارتباطی این‌همانی است. یعنی بخشی از توسعه سرمایه اجتماعی معادل است با توسعه در ابعاد مختلف و برعکس

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: در مطالعه حاضر فرم‌های

رضایت‌نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی‌ها تکمیل شد.

حامی مالی: هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله

تامین شد.

تعارض منافع: بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه

تعارض منافع بوده است.

References :

1. Alvani, Seyyed Mehdi, And Seyyed aqavi, Mir Ali. (2002). *Social capital: Concepts and theories, Management studies (improvement and transition), period 9, No 26: 9-33.*
2. Panahi, Mohammad Hossein., Khoshfar Gholamreza. (2011). *Investigating the effect of social capital on political participation, Sociological studies of youth, 2.*
3. Tajbakhsh, Kian. (2005). *Social capital (confidence, democracy, and development), Translated by Afshin Khakbaz and Hassan Pouyan, Tehran: Shirazeh pub.*
4. Khaki, Gholamreza. (2011). *Research methodology with thesis writing approach, 9th print, Baztab pub: Tehran.*
5. Coleman, James S., (1994), *Foundation of Social Theory*, Cambridge: Harvard University Press.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی